

Terveyden edistämisen määräraha

Ikäntyneiden ja omaishoitajien tuki

Vanhusneuvosto 22.5.2024

Poimintoja hakuohjeistuksesta

- Hakuaika 13.5. - 14.6.2024.
- Määrärahaa myönnetään 1–3 vuotta kestäville hankkeille.
- Määrärahalla tuetaan kunnissa toteutettavaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa sekä toimintaa, jota kunnat, hyvinvointialueet ja järjestöt toteuttavat yhdessä.
- Tuettavan hankkeen tulee tehostaa terveyden edistämisen rakenteiden ja menetelmien kehittämistä sekä eri toimijoiden moniammatillista ja monitoimijaista yhteistyötä uudistuvissa palvelurakenteissa.
- Hankkeella tulee olla kansallista lisäarvoa.
- Hankkeen toteuttajan tulee osoittaa hankkeeseen omaa rahoitusta. Vain perustelluista syistä hanketta voidaan rahoittaa täysimääräisesti.

Hankkeiden valmistelussa huomioitavaa

Taustalla: kansalliset terveyden edistämisen ohjelmat

Tavoitteena: väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen

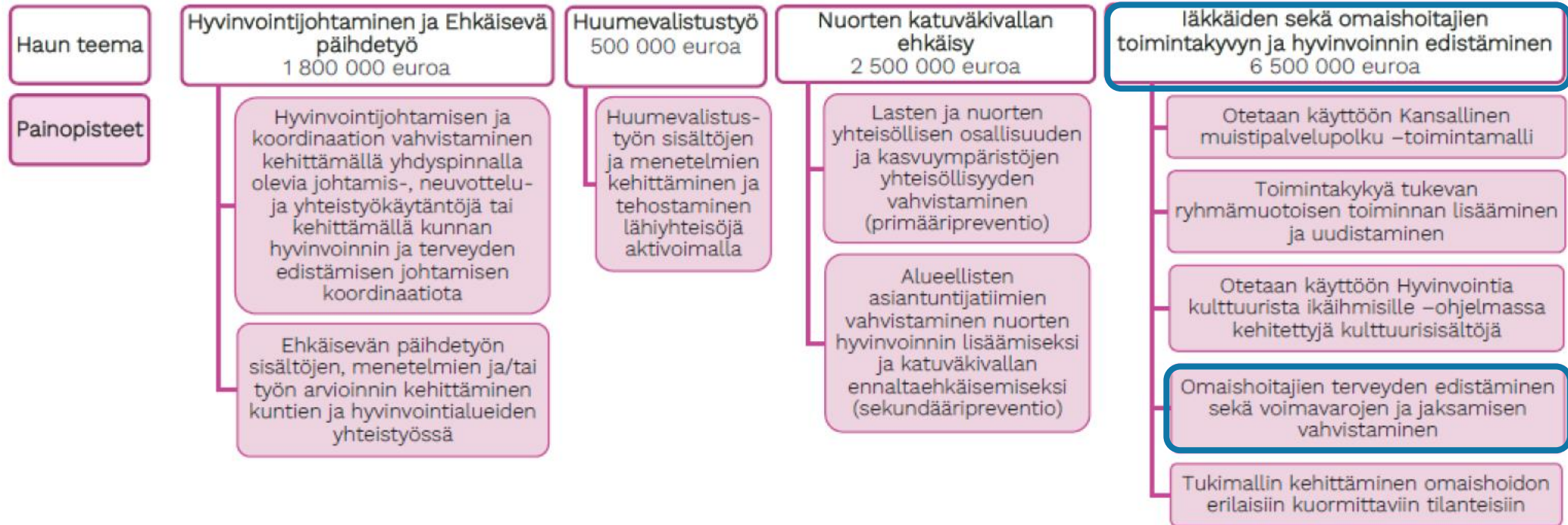
Toimintatapana: moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö

Hankesuunnitelmassa: hyvinvointi- ja kustannusvaikutukset

Hyödynnetään: hyviä käytäntöjä tai kehitetään uusia menetelmiä terveyden edistämiseen

Hanke-ehdotuksen tavoitteiden tulee olla: täsmällisiä, aikataulutettuja, realistisia ja mitattavissa olevia

Terveyden edistämisen määrärahan vuoden 2025 painopisteet ja määrärahan jakautuminen (määrärahakehys 11,3 milj.)

Lue tarkemmat kuvaukset: www.thl.fi/maararaha

5. Iäkkäiden toimintakyvyn ja kotona pärjäämisen tukeminen sekä omaishoitajien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden edistäminen (1/2)

a) Otetaan käyttöön Kansallinen muistipalvelupolku –toimintamalli

Tavoitteena on hyvinvointia ja terveyttä edistävillä toimenpiteillä ylläpitää ja edistää iäkkään väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä sekä myöhentää palvelutarvetta. Alueellisilla hankkeilla kokeillaan ja otetaan käyttöön Muistipalvelupolku-toimintamalli, joka kohdentuu muistisairauksien riskiryhmissä olevan iäkkään väestöön toimintakyvyn ylläpitämiseen.

b) Tuetaan iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä ja uudistamalla toimintakykyä tukevaa ryhmämuotoista toimintaa

Tavoitteena on toimintakyvyn ylläpitäminen, sosiaalisten suhteiden vahvistuminen, osallisuuden edistäminen, yksinäisyyden ja turvattomuuden vähentyminen, hyvinvoinnin ja terveyden tukeminen. Otetaan käyttöön kehitettyjä ja hyväksi todettuja ryhmämuotoisia toimintamalleja sekä jatkokehitetään ja juurrutetaan ryhmämuotoista toimintaa kotona asuville iäkkäille, joiden toimintakyky on heikentynyt.

c) Otetaan käyttöön Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille –ohjelmassa kehitettyjä kulttuurisisältöjä

Tavoitteena on ikäihmisten elämänlaadun parantuminen, elämän merkityksellisyyden ja mielekkyyden kokemusten vahvistuminen, toimintakyvyn ja osallisuuden paraneminen ja säilyminen sekä ennakoivan toiminnan lisääntyminen ja tehostuminen. Otetaan käyttöön ja jatkokehitetään kulttuurilähetetoiminnan ja etsivän kulttuurityön toimintamalleja sekä vaikuttavia kulttuurisisältöjä ikääntyvälle väestölle, erityisesti niille, jotka ovat ohjautumassa palvelujen piiriin.

5. läkkäiden toimintakyvyn ja kotona pärjäämisen tukeminen sekä omaishoitajien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden edistäminen (2/2)

d) Edistetään omaishoitajan terveyttä, vahvistetaan voimavaroja ja jaksamista

Tavoitteena on edistää omaishoitajien terveyttä ja vahvistaa voimavaroja sekä jaksamista. Kehitetään ja otetaan käyttöön tai jatkokehitetään olemassa olevia toimintamalleja: i) omaishoitajalle annettavaa tietoa, ii) hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja siihen ohjausta (esim. liikuntaryhmät, kulttuuripalvelut, ravitsemusohjaus, vertaistuki), iii) uupumiseen ja terveysongelmien riskin tunnistaminen, oikean tuen piiriin ohjaaminen oikea-aikaisesti ja jaksamisen seuraaminen (esim. omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastuksen sisältöjen ja käytäntöjen kehittäminen) sekä iv) vaihtoehtoisia toimintamalleja omaishoitajan vapaan aikaiseksi hoidoksi.

e) Tukimalli omaishoidon erilaisiin kuormittaviin tilanteisiin

Tavoitteena on vahvistaa omaishoitajien yksilöllistä tukea erilaisissa kuormittavissa tilanteissa. Kehitetään ja otetaan käyttöön toimintamalli, jossa tunnistetaan ja tuetaan niitä omaishoitajia, jotka ovat jääneet tavanomaisen tuen tai toiminnan ulkopuolelle tai tuki on ollut tarpeisiin nähden riittämätöntä. Toimenpiteissä painotetaan uusien käytäntöjen kehittämistä varsinkin työikäisten omaishoitajien tukemiseen.

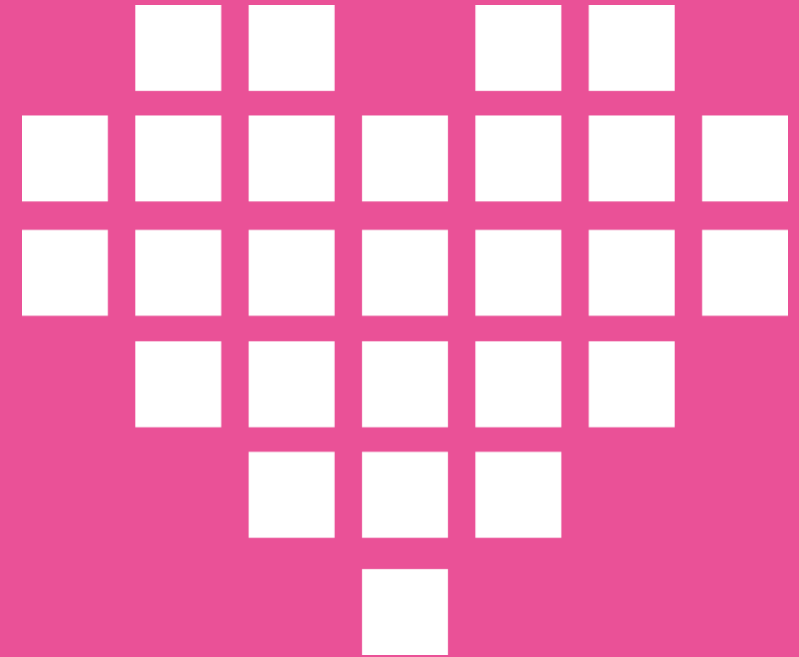
Yksilöllisen tuen varmistamisessa tulee huomioida erityisesti ne omaishoitajat, jotka ovat uupumisen tai syrjäytymisen riskissä tai heidän elämäntilanteensa on tavanomaista kuormittavampi.

Edistetään omaishoitajan terveyttä, vahvistetaan voimavaroja ja jaksamista

- Tavoitteena on edistää omaishoitajien terveyttä ja vahvistaa voimavaroja sekä jaksamista.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön tai jatkokehitetään olemassa olevia toimintamalleja

- i) Lisätään omaishoitajalle annettavaa tietoa,
- ii) Kehitetään hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja siihen ohjausta (esim. liikuntaryhmät, kulttuuripalvelut, ravitsemusohjaus, vertaistuki),
- iii) Kehitetään uupumiseen ja terveysongelmien riskin tunnistamista, oikean tuen piiriin ohjaamista oikea-aikaisesti ja jaksamisen seuraamista (esim. omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastuksen sisältöjen ja käytäntöjen kehittäminen) sekä
- iv) Kehitetään vaihtoehtoisia toimintamalleja omaishoitajan vapaan aikaiseksi hoidoksi.

Muuta huomioitavaa

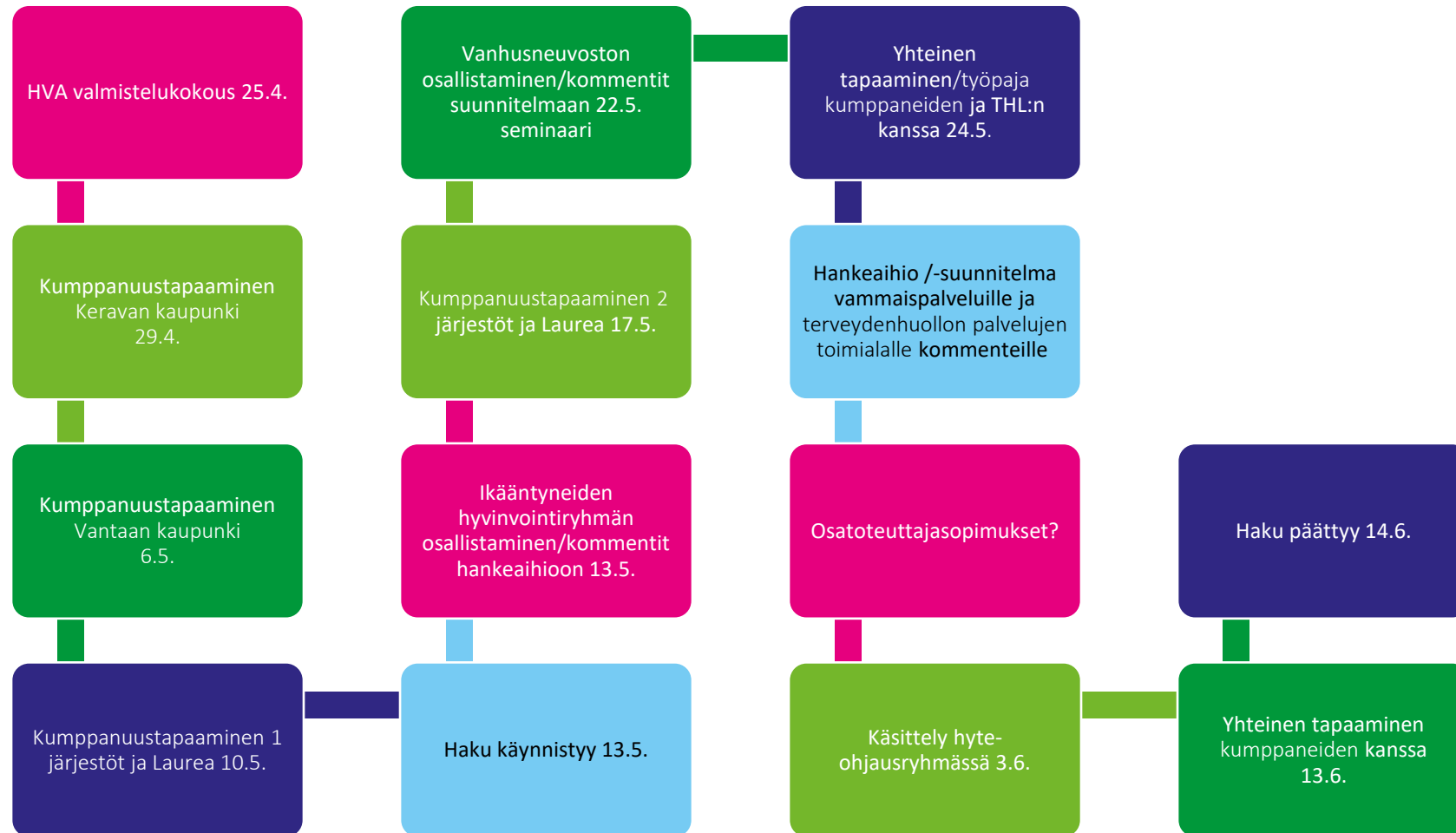

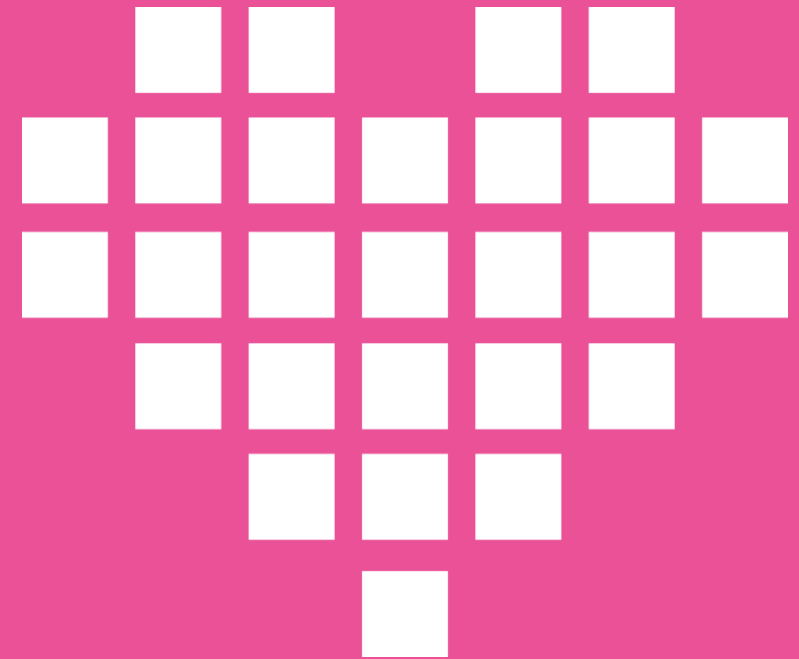
Terveysteknologian hyödyntäminen

- VAKEhyva – Hyvät palvelut 4. -hankkeen hankesuunnitelmassa haettiin avustusta hoidon jatkuvuusmallin kehittämiseen. Avustusta ei kuitenkaan myönnetty.
- Yhtenä työpakettina iäkkäiden omaishoitoperheiden hoidon jatkuvuusmallin kehittäminen
  - VAKEn jatkuvuusmallin mukaista toimintaa lähdetään laajentamaan iäkkäiden omaishoitoperheiden tukemiseksi. Toimintamallin tavoitteena on tukea omaishoitoperheitä hyödyntäen monialaisen yhteistyön mahdollisuuksia yhteistyössä terveydenhuollon - ja vanhuspalvelujen kanssa. Omatiimien laajennus on suunniteltu ensisijaisesti iäkästä hoitaville omaishoitoperheille, joissa omaishoidettavan toimintakyky on alentunut siten, että hoidettava tarvitsee apua lähes ympärivuorokautisesti. Toimintamallissa huomioidaan digitaaliset toteutusmahdollisuudet ja niiden käyttöä vaativat koulutus- ja perehdytyskokonaisuudet.

Hakemuksen valmisteluprosessi

Alustava hankeaihio

Alustava hankeaihiio 1/3

- Päähakija: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
- Haun teema: **5. Iäkkäiden toimintakyvyn ja kotona pärjäämisen tukeminen sekä omaishoitajien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden edistäminen**
- Painopiste:
  - **d) Edistetään omaishoitajan terveyttä, vahvistetaan voimavaroja ja jaksamista**
    - Kehitetään hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja siihen ohjausta Kehitetään ja otetaan käyttöön tai jatkokehitetään olemassa olevia toimintamalleja:
      - Omaishoitajille annettavaa tietoa
      - Hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa sekä ohjausta (esim. Liikuntaryhmät, kulttuuripalvelut, ravitsemusohjaus, vertaistuki)
      - Uupumiseen ja terveysongelmien riskien tunnistaminen, oikean tuen piiriin ohjaamisen oikea-aikaisesti ja jaksamisen seuraaminen (esim. omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastuksen sisältöjen ja käytäntöjen kehittäminen)
      - Vaihtoehtoisia toimintamalleja omaishoitajan vapaan aikaiseksi hoidoksi
- Tavoite:
  - Kotona-asuvien ikääntyneiden, omaishoitajien ja omaishoitoperheiden hyvinvointi ja elämänlaatu paranevat.
  - Kotona-asuvien ikääntyneiden, omaishoitajien ja omaishoitoperheiden hyvinvointia tukevat palvelut monipuolistuvat ja paranevat. Asiakkaat / asukkaat saavat kokonaisvaltaisempaa tukea.
  - Kotona-asuvat ikääntyneet, omaishoitajat ja omaishoitoperheet saavat varhaista tukea, ja voimme näin esimerkiksi siirtää tarvetta raskaammille palveluille.
  - Ikääntyneet, omaishoitajat ja omaishoitoperheet pääsevät entistä paremmin esimerkiksi terveys-, kulttuuri- ja liikuntapalveluihin.

Alustava hankeaihiio 2/3

- Kuvaus:
  - Maksuttomien etänä ja läsnä toteutettavien ryhmätoimintojen (erityisesti kulttuuri- ja liikuntatoiminta, vertaistoiminta) kehittäminen ikääntyneille, omaishoitajille ja omaishoitoperheille
  - Omaishoitajien ja omaishoitoperheiden hyvinvoinnin ja terveyden tukeminen terveysteknologiaa (etälaitteet sekä etälääkäri- ja hoitajapalvelut) hyödyntäen
- Kohderyhmä:
  - Kotona-asuvat ikääntyneet, omaishoitajat ja omaishoitoperheet, joilla haasteita päästä poistumaan kotoa palveluihin.
- Hankkeen aikataulu: 2025–2027
- Budjetti: alustava budjetti noin 500 000 euroa

Alustava hankeaihiio 3/3

- Sidosryhmät ja kumppanuudet:
  - Keravan kaupungin liikuntapalvelut ja kulttuuripalveluista Keravan opisto ja liikuntapalvelut
  - Vantaan kaupungin kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut
  - Järjestöt: Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry, Keski-Uudenmaan omaishoitajat ry, Miina Sillanpään säätiö (kumppanuuskeskustelu käynnissä)
  - Laurea (kumppanuuskeskustelu käynnissä)
- Hankkeessa sidosryhmä voi toimia
  - osatoteuttaja, jolloin osatoteuttajalle ohjataan hankerahoitusta hanketyön resursointiin tai ostopalveluun
  - Kumppanina, jolloin jakavat hankkeen kehittämistyölle verkostojaan, osaamistaan tai tietojaan ilman rahoitustarpeita

Kommentit hankeaihiosta (diat 11-13)

